

Melkein nälkävuosi

Tänä talvena on saatu nauttia kovin sitkeistä lumisateista ja kirpeistä pakkasista.

Jos esi-isämme olisivat vielä elossa, heidän nuttuihinsa alkaisi varmaan hiipiä pelonsekaisia tunteita. Kuinka käy kyntöjen, jos vielä toukokuussa tuiskuttaa? Täytyykö jouluna syödä pettua?

Onhan näitä kovia talvia ollut täällä pohjolassa ennenkin. Kun Pietari Päivärinta vuonna 1893 kirjasi muistojaan paperille, oli kulunut vajaat kolmekymmentä vuotta siitä edellisestä todella kovasta talvesta. Vuoden 1867 talven muistoja lukiessa ei voi muuta kuin siunata tämän talven leppeyttä.

Koko talvi 1867 oli erityisen kylmä ja lunta tuiskutti alituisen. Kylien läpi luotuja kujia reunustivat töllien korkuiset kinokset. Niiden läpi kulkijat tunsivat olevansa tunnelissa. Lumen luontia riitti päivästä toiseen ja kun pakkaneenkin oli koko ajan kireää, varpaat, sormet, nenänpää ja korvannipukat olivat jatkuvassa vaarassa paleltua. Päivärinta kertoo, kuinka pakkaneen pureutui kasvoihin kuin vihainen kissa. Lunta oli niin paljon, ettei se ollut vielä juhannuksenakaan kokonaan sulanut. Vasta niihin aikoihin pelot olivat sulaneet roudasta edes sen verran, että uskaliaimmat aloittivat kylvöt.

Lämmin syksy olisi voinut vielä pelastaa jotakin, mutta kun elo-syyskuun vaihteessa iski jo halla, sato menetettiin. Maa oli paksussa kuurassa ja kaivoissa oli senttien paksuinen jääkansi. Perunan jäätyneet varret katkeilivat kuin jääpuikot. Tämä oli alkusoitto monen suomalaisen sielunmessulle. Seuraavan talven aikana monelta perheeltä loppui ruoka. Edessä oli pitkiä ja katkeria kerjuuretkiä, joiden päätepisteitä löytyy vieläkin hautausmailtamme.

Se, joka tilastoja rakastaa, voi nähdä kuinka kuolleisuus kohosi vuonna 1868 huippuunsa. Linkolan iloksi luonto karsi kaukaa viisaasti suomalaisia rankalla kädellä niin, ettei meitä ole vielä-kään kuin viisi miljoonaa.

Minun on turha valehdella, että nauttisin lumen luomisesta ja polttopuiden kaivamisesta hankeen uponneista pinoista. Minulla olisi paljon muutakin tekemistä. Sen verran minussa on kuitenkin vanhaa verta, että periksi en anna. Antaa tulla lunta tupaan ja jäitä porstuaan, niin kauan sitä lapioidaan ulos kun henki pihisee. Ja sama sisu se on teissäkin, esi-isiltänne peritty. Muutoin ette olisi tätä talvea näkemässä.

koskinen

Juha-Pekka Koskinen on päivisin it-alalla työskentelevä yöaikakirjoittaja